Sporda Olumlu Sosyal ve Antisosyal Davran?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sporda Olumlu Sosyal ve Antisosyal Davran?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31068

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Prosocial davran?? ve Antisosyal davran?? gibi spor ba?lam?nda ortaya ç?kan sosyal davran??lar? ölçmek amac?yla geli?tirilen bu araç, orijinal ?ngilizce "Prosocial and Antisocial Behavior in Sport Scale (PABSS)" ölçe?inin Türkçe uyarlamas?d?r. Ölçe?in Türkçe adaptasyonu, Gülfem Sezen Balç?kanl? taraf?ndan 2013 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu ölçek, sporcular?n tak?m arkada?lar?na, rakiplerine ve yetkililere yönelik sergiledikleri olumlu (yard?m etme, destekleme) ve olumsuz (zarar verme, kural ihlali) davran?? e?ilimlerini de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürü ve spor ortam? için geçerli ve güvenilir bir psikometrik araç oldu?unu göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Sporda Olumlu Sosyal Davran??, Sporda Antisosyal Davran??, PABSS, Türkçe Uyarlama, Spor Psikolojisi, Spor Ahlak?, Sporcu Davran??lar?

Yazarlar

Gülfem Sezen Balç?kanl? (Türkçe Uyarlamas?)

Amaç

Sporda Olumlu Sosyal ve Antisosyal Davran?? Ölçe?i'nin temel amac?, sporcular?n müsabaka ve antrenman ortamlar?nda sergiledikleri sosyal etkile?im biçimlerini sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle spor ortam?nda ahlaki davran??lar?n ve sosyal normlara uyumun derecesini tespit etmek için tasarlanm??t?r. Ölçek, sporcular?n tak?m arkada?lar?na ve rakiplerine kar?? gösterdikleri destekleyici, yard?mc?, sald?rgan veya kural d??? davran??lar? ayr? alt boyutlarda incelemeye olanak tan?r.

Uyarlama çal??mas?, orijinal PABSS ölçe?inin Türk sporcu popülasyonunda da geçerlili?ini ve güvenilirli?ini kan?tlamak, böylece Türkiye'deki spor psikolojisi ara?t?rmalar?na standart bir ölçüm arac? kazand?rmak amac?yla yap?lm??t?r.

Yap? (Konstrukt)

Ölçek, spor ortam?nda sergilenen sosyal davran??lar? temel olarak iki ana yap? alt?nda inceler: Olumlu Sosyal Davran?? (Prosocial Behavior) ve Antisosyal Davran?? (Antisocial Behavior). Bu ana yap?lar, davran???n yönlendirildi?i hedefe göre alt boyutlara ayr?l?r. Olumlu sosyal davran??lar genellikle yard?m etme, destekleme ve dürüst oyun (fair play) ilkelerine uyma eylemlerini kapsarken; antisosyal davran??lar sald?rganl?k, aldatma, kural ihlali ve rakibe veya

ARABPSYCHOLOGY.COM

tak?m arkada??na zarar verme niyetini içeren eylemleri içerir.

Bu ölçek, spor eti?i ve ahlaki geli?imin spor performans?yla nas?l ili?kilendi?ini anlamak için kritik bir araçt?r. Davran??lar genellikle tak?m arkada?lar?na yönelik olumlu/antisosyal davran??lar ve rakiplere yönelik olumlu/antisosyal davran??lar ?eklinde ayr??t?r?larak ölçülür.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe adaptasyonu s?ras?nda geçerlik çal??malar? yap?lm??t?r. Bu çal??malar genellikle yap? geçerli?ini test etmek için faktör analizlerini ve ölçüt ba??ml? geçerli?i incelemek için korelasyon analizlerini içerir. Orijinal PABSS ölçe?inin faktör yap?s?n?n (muhtemelen dört faktörlü bir yap?: tak?m arkada??na olumlu, rakibe olumlu, tak?m arkada??na antisosyal, rakibe antisosyal) Türk popülasyonunda da korundu?u varsay?lmaktad?r. Adaptasyon çal??mas?nda kullan?lan örneklem üzerinde yap?lan istatistiksel analizler, maddelerin ilgili alt boyutlara yeterli düzeyde yüklendi?ini göstermi?tir.

Güvenilirlik

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda ölçe?in güvenilirlik düzeyi iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) ile incelenmi?tir. Yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda tutarl? oldu?unu göstermektedir. Balç?kanl? (2013) taraf?ndan yürütülen çal??mada, ölçe?in genel ve alt boyutlar?n?n, kabul edilebilir düzeyin üzerinde güvenilirlik de?erlerine sahip oldu?u rapor edilmi?tir. Bu, ölçe?in sporcular?n sosyal davran??lar?n? tutarl? bir ?ekilde ölçebildi?ini kan?tlar.

Faktör Analizi

Sporda Olumlu Sosyal ve Antisosyal Davran?? Ölçe?i'nin Türkçe adaptasyon sürecinde, yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla do?rulay?c? veya aç?klay?c? faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in maddelerinin teorik olarak öngörülen alt boyutlar alt?nda grupland???n? ve orijinal ölçe?in faktör yap?s?n? büyük ölçüde destekledi?ini ortaya koymu?tur. Bu faktör yap?s?, sporcular?n davran??lar?n? hedef (tak?m arkada?? veya rakip) ve yön (olumlu veya antisosyal) temelinde ayr??t?rman?n psikometrik olarak uygun oldu?unu teyit eder.

Araç (Enstrüman)

Test Türü: Uyarlama

Format: Orijinal ölçek genellikle 5 veya 6 noktal? Likert tipi bir derecelendirme kullan?r (Kaynak verisinde belirtilmedi?i için standart format varsay?lm??t?r).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Mevcut Diller: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal PABSS)

Popülasyon Grubu: Sporcular ve sporla aktif olarak ilgilenen bireyler.

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi ve yeti?kin sporcular (Genellikle 14 ya? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? genellikle farkl? spor dallar?ndan (bireysel ve tak?m sporlar?) amatör ve profesyonel sporcular? kapsar.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) anketi.

Anahtar Kelimeler

PABSS, Spor Davran???, Prosocial, Antisocial, Spor Eti?i, Sosyal Bili?, Türkiye

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanan kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: gsezen@gazi.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Gazi Üniversitesi (Yazar?n 2013 y?l?ndaki kurumsal ba?lant?s?).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe adaptasyonu 2013 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için orijinal yazar?ndan (PABSS) ve uyarlamay? yapan **Gülfem Sezen Balç?kanl?**'dan izin al?nmas? önerilir. Ticari kullan?m ücretleri hakk?nda bilgi almak için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: prosocial-and-antisocial-behavior-in-sport-scale-toad.pdf

Referanslar

Balcikanli, G. S. (2013). The Turkish adaptation of the Prosocial and Antisocial Behavior in Sport Scale (PABSS). International Journal of Humanities and Social Science, 3(18), 271-276.

Sporda Olumlu Sosyal ve Antisosyal Davran?? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde

ARABPSYCHOLOGY.COM

de?i?tirilmemelidir.

Sa?lanan kaynak materyalde, Sporda Olumlu Sosyal ve Antisosyal Davran?? Ölçe?i'nin (PABSS) Türkçe uyarlamas?na ait maddeler listelenmemi?tir. Maddelerin tam listesi için lütfen Balç?kanl? (2013) referans?ndaki orijinal yay?n ile ileti?ime geçiniz.

ARABPSYCHOLOGY.COM